

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség: Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.	Előfizetési díj: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 16 fillér. Megjelen minden vasárnap reggel.	Kiadóhivatal: Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési é hirdetési díjak küldendők. Nyilttér petit sora 60 fillér.
--	---	--

Oktober hatodika.

Özvegyek és árvák zokogása várfogyók sohajai vegyülnek a vigasztalan tömeg jajkiáltásai közé!

Legszebb, legkecsesetűbb reményeitől megfosztva, de erényeinek csorbitatlan biztokában egy nemzet áll frissen ásott sirja előtt! Oly rémitő, oly félelmetes az előtte tátongó mélység, hogy szédület fogja el az eszméletet. Összeszorult a szív, mely elrepedni készül!

Az elsőket már viszik a mindent eltakaró sirgödör elé!

Ott álnak Aradnak piacán a bitófák, már töltvék a fegyverek melyekkel ki fogják oltani a hősök életét.

Tizenhárman lépkednek elő most. Minő férfiak, mind vitézek és hősök! Gyötrődésükben gyönyörködni akar az ellenség, de végperceikben nem reszket közülök egy se, — egy se ijed meg gyáván a haláltól, melynek annvizsor megvetéssel, merészen a szemé közé néztek.

A hóhér elvégzi aljas köteles-

ségét a puskák ropogna, k s drága honfivér áztatja Aradnak piacát. Egy jajszó se hallaszik, csak milliók és milliók imája száll a magasba!

A megrázó tragédia tanui némán eloszlanak, s fojtott, halk hangon suttoják. „Végünk van... A haza elveszett!”

De nem, mégse még! Mintha az a tizenhárom szívének vérével megváltotta volna mindannyiunk életét! Mintha hős halálukkal példát szolgáltatott volna, hogyan kell elszenvadni a hazáért a legborzasztóbb, a legkeményebb csapást.

A lelki nagyság akkora tanujelei, minőket október hatodikán az aradi piacon adott a tizenhárom vértanu, meggyőztek minden magyart, hogy egy időre leigázni lehet ugyan hazáját, de letiporni soha!

Az életkedv tovább is duzzadt a lelkekben titkon táplálva a szabadságért való rajongást akkor is, midőn szó nem hirdethette. Az Arad véres napjához fűzött emlékezés folyton ébrentartotta a nagy eszmét, melyért a hős hadvezérek

életökkel áldoztak.

S egyre, szüntelenül lelki szemünk előtt lebegett a gyászos kép, Uldözött, de mégis felemelt a túrés nehéz óráiban, lelkesített és buzdított, valahányszor tette készen lessük, lerázhatjuk-e már magunkról az idegen igát? Látjuk, a mint a vértanuság glóriájától körülsgárgzott honfiak biztos, szilárd léptekkel állanak hóhéraik elé, látjuk, a mint gyilkosaik előtt nyugodtan hajtják meg fejeiket, s láttuk hallottuk a fegyverek durrogását, mely széjjelloccsantotta vérüket, termékenyítve vele a szabadság magasztos és dicső gondolatát.

S utána beborult az ég. Nagy sötét lett. Mintha sohasem akart volna viradni, mintha a magyarok jószágos Istene teljesen megfélekedett volna rólunk... Hegyes — völgyes, rónás — sikos szép hazánk egy borzalmas nagy siralomház..

Bizony, sokat túrt — szenvedett már ez a nép! Győzelemdalait vesztett csaták váltották fel, idegen betolakodók zsarnok-uralma alatt kellett sinylődni, de szomo-

TÁRCEZÁS

A kártya.

A »Csongrádi Lap« eredeti tárczája.

Egy szenvedélyről akarok most pár szót írni, mely a czimből következtetve, inkább ártatlan mulatságnak, játéknak tetszik. Tényleg a kártyázás a legtöbb embernél játék is. Üdítő lelket frissítő s gondolatot elfeledtető szórakozás, mely oly jól esik a különféle nehéz munkában elfáradt kedélynek. De akár mily ártatlan, sőt hasznos e játék általában, egyeseknél válhat ez a lelket s a szellemi életet lenyűgöző szenvedélylyé s ekkor — ha a szenvedély kártékony hatásában lehet összehasonlítást tenni — a legrombolóbb valamennyinél.

Mert az embernek minden foglalatossága, mely gyönyört okoz, ha a kellő mértéket benne meg nem tartjuk, ha a gyönyör ingere által lelkünket folyton izgattatni hagyjuk, szenvedélylyé válhatik. Minden szenvedély alapja megengedett gyönyör. De mert a gyönyör az idegeket kellemesen ingerli, folyton vágyik arra a

gyöngye emberi akarat s ha a kielégítésre módot talál, nagyon könnyen engedi át magát a gyönyörök gyakori s tulhajtott élvezetének: a szenvedélynek.

Igy lesz a szeszital megengedett élvezéséből az iszákosság s a szerelmi érzések gyakori felébredéséből a szerelem szenvedélye. S bár egyik másik szenvedélyt nemes szenvedélynek szoktak nevezni; alapjában véve még sincs nemes szenvedély.

Ezek előre bocsajtása az alább következők megértéséhez volt szüksége.

Gyönyört okozó szórakozás a kártyázás és annak tulhajtása köztudomáslag mégis romboló szenvedélylyé válik. A kártyajáték két általánosan ismert formája, t. i. a társas s az u. n. hazart játék közül határozottan az utóbbi az, mely gyakorta üzve, a legtöbb esetben szenvedélylyé lesz. Mig ugyanis a társas kártyajátékok inkább szórakozás céljából üzetnek s ez is a játék alapjellege, addig a hazard játékok karakterisztikuma a nyeres-vesztés nagyobb esélye s a kártyázóban subitive a nyeres gondolata. Szükségszerűen felkölti az embernek egyik legérzékenyebb oldalát, nagyon sok emberi jellemnek

Achilles sarkát, a pénz, a vagyon utáni vágyat, mely vágy bármily természetes és jogos egyébként, bűnné válik, ha elérésének eszköze a jogtalan gazdagodás. — S vajjon a kártyanyerés által való meggazdagodás vágyát nevezhetni-e jogosnak s erkölcsösnek? Vajjon erkölcsös dolog-e embertársaink bukása, szenvedése, könnyüi árán — bár a szerencse szeszélyével jogtalan vagyoni hasznot szerezni? A hazard játék tehát már alapjánál fogva jogtalan s erkölcstelen. Tudja ezt, érzi ezt maga az ethica s az emberi élet berendezésének tudományja; a jogtudomány. Mindkettő felállította a maga tiltó törvényeit s a valláserkölcsi ethica föltétlenül erkölcstelennek bélyegezte a hazard játékot s az állami hatalom — a magánlak szentélyének kimélese mellett — büntetendőnek nyilvánította a nyilvános helyen üzött hazard kártyajátékot.

De nemcsak tárgyilag véve jogtalan és erkölcstelen a hazard játék. hanem az különösen a játzóknak lelkületében okozott hatások miatt. A kártyára kapott embert kiforgatja lelki tulajdonságaiból, szellemi s erkölcsi erőt lebilincseli s oda szögi őt a kártyaasztalhoz.

(Folyt. köv.)

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos hajainál, úgy mint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4. — kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantl ceggel legyen ellátva F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc).

➡ Mai számunk 4 oldalra terjed. ➡

ruságai közt a legszomorubbak egyike: a tizenhárom hős vértanuhalála!

Fenségesen szép eszméért száltak sikra! Lenyügzött hazájuk szabadságért ragadtak fegyvert, ezért küzdöttek, azért harcoltak. S ezért kellett életökkel lakolniok. Nem a csatamezőn, fellegyverezve fegyveres ellennel szemben, hanem kivezette a vépad elé, megkötözve bilincsekbe verve, megfosztva a védekezés lehetőségétől.

Mégis e halálukban halhatatlanságot nyertek. Tengernyi könyhullott érték, s ma is, több mint egy fél évszázaddal haláluk után könyes szemmel emlékezünk meg róluk.

Mindmegannyi dicső pályafutás nyert. Aradnak piacán hirtelen befejezést, mintha az Eg összhangzatos allegóriában akarta volna a nemzet élet — halálvergődését jeleképezni, ezért haláluk napját nemzeti ünneppé avatta a halás, kegyeletteljes utókor.

... A hősök nyugosznak; édesen pihennek a haza földjében, melyért odaadták mindenüket: életüket. A magyar nemzet politikai megpróbáltatásának szomorú esztendei rég elmúltak. . .

Békesség lett. A szabadság zászlaja kibontva, magasan leng.

A szerény, törekvő munkának mi se szegi szárnyát. S bárha, úgy tetszik, még nem üritettük fenéki az élet örömkelyét, mégis hatalmasan kifejlődött nemzeti önértünkünk többé gúzsba kötni, békóba verni nem engedjük.

Oktober hatodikának emléke már csak lelkesít, de nem kelti föl a boszú vágyat! Az aradi vértanuk halálá fekete betűkkel van bevésvé történelmünk egyik legragyogó lapjára, mely büszkén hirdeti a magyar hazaszeretet áldozatkészességét,

Aldozunk tehát kegyelettel a nagy idők hős fiainak és egyesüljünk mi is mindanyian abban a nemes érzelemben: **Szeressük a hazát!**

A mezőgazdasági üzlet.

Hazánkban a mezőgazdaság is épp úgy mint a jóság, merő dolognak tekintetek, mely elé a mezőgazda más célt nem tűz, mint hogy az ő kizsákmányolásának szolgáljon, ha főkre jut is a mezőgazdaság alatta. Magyarország népe körülbelül úgy bánik szántóföldjével, mint az egyszerű három testvér a számmal, melyet közös örökül kaptak, hogy felváltva használják: mindenik kizsákmányolja a számár munkaerőjét, de etetését utódára bízta, míg a számar éhen vészett. A mit a magyar paraszt művel, szakasztott mása ennek: szántóföldének évenként vétét veszti, de ganajzásban nem ad viszont táplálékot, s azt reméli, hogy utódai elég jókor fogják még azzal a trágyával telíteni a szántóföldet, melyben ő most nem részesíti; sőt rosszabbat is művel: szántóföldjét elevenen megnyurza, lelettárát mihelyt nyereségnek tartja, megtizedelvény. Ha a paraszt marháját jó áron eladhatja, tulajta, micsém törődve vele, vajjon szük-

séges-e az szántóföldje termékenységének ép karban tartására, s még akkor is, ha szántóföldje megmunkálását kellően nem végezheti nélküle.

A parasztnál dologi jellegű a mezőgazdaság. A dolog haszonvét végett van teremtetve, s ha ma több nyereséggel használható fel, mint később, nem aggodom miatta, csak gazdasági előnyöm meglegyen. Tisztán nemzetgazdasátiilag akkor valamely tárgy legjobban van értékesítve, ha a legmaga sabb cseréérték nyeretik belőle.

E viszonyokkal homlokegyenest ellenkezőkre bukkanunk a nagy jóságban. A magyar főrend gazdagságának tetemes évi bevételei megengedik egy kissé több vagy kevesebb jövedelemre nem sok figyelmet fordítani. Már a birtok nagysága magában oly tetemes összeget eredményez az egyszerű földjaredekből, hogy tulajdonosa sokkal könnyebben ellehet ama jövedelem nélkül, melylyel a gazdasátiilag legelőszzerűbb gazdálkodás szaporitná-e jaredeket. A magyar nagybirtokosság közt kevésbé lehet szó, mint másfelé, gazdasági kényszerüsről, mely a mezőgazdát hova-tovább arra szoritja, hogy a gazdasátiilag legjobban fizető üzletet sajátítsa el. A főnemesség hajlamait is valósíthatja, ha nem is járnak a lehető legmagasabb jövedelemmel s még ha egyenesen áldozatot is kell érték hoznia. Nála különösen gyakran találni, hogy a mezőgazdaság nem kézműképpen nyereség végett, hanem művészetképpen és eszméért folytattatik. Műtanilag tökélyes termesztés nála gyakran többet ér gazdasátiilag kitünőnél, tudniillik olyannál, melynek előállítás költségei a terményekben szaporodva kerülnek vissza.

Két ellentét észlelhető tehát a paraszt és a vagyonos osztály üzletében. A közvetítés itt is hiányzik, pedig épp e helyen hatna jótékonyan. A paraszt művelése, mely gazdasátiilag nem kell, hogy káros legyen, sőt gazdasátiilag egyenesen hasznos lehetne, társadalmilag talán ártalmas. A nagybirtokosság üzlete megmagasabb röptű céljai dacára sem jár azzal a gazdasági előnnyel, melylyel járnai képes volna. Az a középosztály pedig nem létezik, mely viszonyai következtében arra van utalva, hogy gazda legyen, de melytől azért kitelnek jövedelméből vidéke javára el is vonnia valamit.

UJDONSÁGOK.

— **Községi közgyűlés.** A f. hó 3-án tartandó képviselő testületi gyűlés tárgysorozata. A községi képviselő testület 283/904. sz. a határozatával a Szentés Csongrád orosházi vasut építéséhez 60,000 korona értékű törzsrésztvény átvállalása s a szükséges terület átengedésének érdemleges tárgyalása. Kecskeméti Szabó Kálmán és Fodor Lajos szentesi lakosok kérelme Csongrádon cement tető cseréj gyár felállításához a támogatás megadása iránt. Előjárásági jelentés arról, hogy a fogyasztási adónemeket a szegedi m. kir. pénzügyigazgatóság a megegyezett árban a község részére átengedte. Csongrádvármegye alispánjának 6858/904. sz. leirata az 1904. évi közpénztára költségvetésének jóváhagyási határozata megállapítása tárgyában. Bázsik Mihály és társai községi képviselők indítványa a járási tószolgabírói hivatalnál egy II-ik szolgabírói állás szervezése iránt.

— **Új rajztanár.** Az állami polgári iskolánál 20 év óta működött Vannay Ferencz ur eltávozásával megüresedett rajztanári állást a múlt hét folyamán Szokoly József rajztanár ur foglalta el, akiben az intézet teljes erőt nyert. Mi is üdvözöljük őt körünkben.

— **A csongrádi tejszövetkezet.** Az a magyon is üdvös mozgalom amelyet a nyár folyamán indított meg egy — két lelkes embert, úgy látszik, hogy mégis

csak megvalosítja a tejszövetkezetet. Ugyanis meguk a gazdák kezdik most sürgetni, hogy mielőbb létesítsék a kezdetmennyzők a tejszövetkezetet, mert, hogy nagy áldás lenne a gazdaközönségre ez — azt most már ők is belátják. A fogyasztó közönség többszöri zűkségeiről nem is beszélünk mert különben el kellene mondani azt is, hogy azért sürgetik a tejszövetkezet alakítását folyton folyvást, mert sem jó tiszta tejet sem jó tehén vaját nem lehet kapni drága pénzért sem a csongrádi piacon. Most már a nagyobb gazdák is részt kívának venni a tejszövetkezet megalakításában, s így Bozó Mihály és Szendrői László urak kijelentették, hogy birtokaikon ők is egy tehénészetet berendeznek és 20 tehénnel belépnek a tejszövetkezetbe. Most már tehát az előkészületeket meg fogja tehetni az igazgatóság is és az üzem megkezdésének idejét is megálapíthatják.

— Reformok az ipari szakoktatásban.

Ipariskolánk szervezetében és eredményeiben nem domborodik ki eléggé a gyakorlati irány. Még mindig több ezekben az iskolákban az elméleti oktatás, mint amennyire az ipari életben működő ezen színvonalú ifjúságnak szüksége van. Ennek következménye aztán az, hogy az iskolából kikerülő ifjuság nagy része inkább az irodai alkalmazást keresi, mint a műhelyt, másrészt a műhelyi életbe lépve, az első időben még nem bír elég gyakorlattal és kezűgyességgel arra, hogy azonnal a keze munkájával biztosíthasson magának megélhetést. Igaz, hogy a magasabb intelligenciánál és az iskolában nyert képzettségénél fogva néhány hónap alatt megszerezve a műhelyi gyakorlatot is, a műhelyeknek minden tekintetben kiváló munkásává lesz, de a legkevesebb műhely vállalkozván arra, hogy a iskolát végzett ifjuságnak ezt az átmenetet nyújtsa, sőt ennek következtében maga az iparoktatás intézménye is tévesen ítéltetvén meg, — magukat az iskolákat kell szervezni, hogy növendékeinek erre az átmenetre szükségük ne legyen, illetve, hogy az iskolából mint teljes gyakorlattal bíró, közvetlen kenyérkeresetre képes iparosok kerüljenek ki. Ennek elérhetésére a kereskedelmiügyi miniszter úgy a felső ipariskolákat, mint az iparizsak iskolákat reformálni óhajja, még pedig az elméleti oktatás anyagának összekötésével és ezzel szemben a műhelybeli munka növelésével, aminek közvetlen következménye az is lesz, hogy az ipariskolai ifjuság ma túlzott igényei csökkenteni fognak. Ezekre nézve a részletes előmunkálatok folyamatban vannak és nemsokára befejezést is nyernek. Iparoktatásunk szervezetében egy másik, igen lényeges reform is közel áll a megvalósuláshoz; ez pedig abban áll, hogy a gyakorlatban működő felnőtt iparosok, mesterek és segédek gyakorlati irányú továbbképzéséről nagyobb mértékben fognak ezután gondoskodni, mint ahogy eddig történt.

— **Szüret.** Az idei száraz nyár hamarab érlelte meg a szőlőt és így a szüret náunk a múlt hét végével befejezést is nyert. Az eredményt az öreg és haleszi szőlőkben jó közepes termés volt, ellenben az új szőlőkben alig termet valami. Minőségben a termést kitünőnek lehet mondani, aminek következtében ma már a must ára 28-30 korona hektoliterenkint. Igen sok kereskedő kénytelen volt a kordot vissza küldeni mert a termelők ma már nem adják 20 koronaért a mustot.

— **Dohánykórók téli legeltetése.** Az idei nagy takarmány hiányra való tekintetből a pénzügyminiszter szept. 11-én kelt rendeletével megengedte, hogy jövedéki szempontból kifogás alá nem eső dohánytermelőknek a dohánykórókat téli legeltetés céljából külön engedély kikérése nélkül megadhassák.

— **Előnyös átalakítás.** A Magyar Király szálló étterme sokszor annyira szűk volt, hogy estélyek bálak alkalmával ugyszolván alig lehetett benne mefordulni.

Ezen a hiányon segitendő a takarékpénztár Ujszászi János építész terve szerint átalakította a régi éttermet és konyhát úgy hogy most e két helyiségből egy tágas étterem készült; s az új konyha más helységbe lett elhelyezve. Az átalakítás igen célszerű módon lett megítélve s örülünk, hogy Ujszászi János igen praktikus tervének sikerült a kérdést megoldani s potolni azt a hiányt a szálloda épületben, ami mindaddig érezhető volt, hogy t. i. nem volt megfelelő étterem. Most még csak az hiányzik, hogy a kaszinói nagy teremből távolították el az a pagoda, melynek semmi értelme célja, szükségességére nincs. Így tudjuk különben, hogy abban az esetben, ha a bérlő 200 koronával megpotolná a bérletet, abban az esetben az emeleten még egy szobát építene a kaszinóhoz a takarékpénztár kapubejáró fölött és akkor megnagyobbitaná s nagy termet is.

Katonai hír. Mivel a múlt évben egyetlen ezred sem kapott ujoncot, most a Magyarországon állomásozó összes ezredek szűkölködnek altisztekben. E hiányon segitendő, a hadügyminiszter rendeletet adott ki, hogy a most harmadik évüket szolgáló altiszteket december 31-ig tartásuk benn, hogy az október 6-án bevonuló ujoncokat ezek képezzék ki. Az így három hónappal tovább szolgáló altiszteknek két fegyvergyakorlatot engednek el.

Dorner Béla szabadulása. Hoigos község volt gavallér jegyzője: Dorner Béla még ez év őszén kiszabadul a szegedi csillagbörtönből, ahonnan feltételes szabadságra bocsátják. Dorner tudvalevően a szegedi törvényszék többrendbeli hivatalos sikkasztás miatt öt évi fegyházra ítélte el, mely ítéletet a királyi tábla 4 évre szállította le. Dorner azonban ezt az időt is félt egy fegyházban eltölteni és hogy ezt elkerülje, mind újabb és újabb perújítási kérvénnyel halaszgatta el a csillagbörtönről való elszállítását. Így sikerült neki ebben a börtönben három évet eltöltenie és minthogy ezen egész idő alatt példásan viselte magát a perújítás kérsé- nek jogából pedig teljesen kifogyott, most feltételes szabadságra bocsátását kérte és ezt a kérését teljesíteni is fogják; úgy, hogy tényleg elkerüli a fegyházba való elszállítását.

A rendőri bíraskodás. Csongrád község képviselő testülete f. hó. 3 dikán fogja tárgyalni azt a kérelmet, amelyet már egy ízben elfogadott sőt a vármegye is helyesnek találta — hogy a Csongrádon és a járás területén előforduló kihágási és cselédügyek s bűnügy nyomozások ellátása céljából még egy szolgabírói állás szerveztessék. Aki tudja, hogy Csongrádon magában mily nagy szükség van arra, az tisztában van azzal, hogy ebben a kérdésben egyhangú határozatot fog kérni a képviselőtestület, felelőssége való tekintet nélkül, amennyiben sem a város egy fillér költséget sem rá sem a megyét nem terheli, ez csak előny jár a közönségre.

Ásvány és szikviz adó. A félegyházi képviselőtestület kimondta, hogy a város fejlesztése érdekében a pótdadó apasztására az ásvány és szikviz után illetéket szed. Ezt a megye dacára a fellebezésnek jóváhagyta, sőt a szabályrendeletet is ellátta már a belügyminiszterium a jóváhagyási záradékkal.

Ártézi kút Mindszentén. A mindszenti község élőljárása egy 3 hüvelyk belvilágú ártézi kút furását határozta el. Erre nézve versenytárgyalást irt ki.

Az amerikai kiutazásról. Gróf Tisza István miniszterelnök kifejezetten kijelentette a képviselőházban, hogy a kivándorlót semmi körülmények között sem akarja megfosztani a maga szabad elhatározásától. Mindenki arra utazhatik, a merre akar. A miniszterelnök ugyancsak a képviselőház nyílt ülésén hangsúlyozta, hogy egyetlen egy kivándorlót sem fognak arra kényszeríteni, hogy Fiumén keresztül hagyja el az országot. Ezen az utvonalon tizennyolc napot kell a tengeren tölteni, hogy Amerikába eljussunk. A köz-
szégi és körjegyzőket utasította ugyan a magyar kor-

mány, hogy a kivándorlóknak a fumei tizennyolc napos amerikai utirányt ajánlják, ám a jegyzők ennél tovább nem mehetnek. Ajánlani ajánlhatják a hosszabb tengerei utazást, de nem kényszeríthetnek rá senkit. Mert ha a kivándorló kijelenti, hogy Brémán keresztül akar utazni, ahonnan 7 nap alatt éri el Amerikát, a jegyző az utlevelet Brémán át is köteles kiadítani. Az esetben azonban, ha a jegyző ezt mégis megtagadná, a kivándorlónak jogában áll a jegyző ellen panaszt emelni a vármegye alispánjánál. A vármegye alispánja majd elrendeli, hogy a jegyző adja ki a kivándorlónak a brémai utlevelet. Ha mégis akadna valaki, aki a kivándorlót egyéni szabadságától megfosztva, kényszeríteni akarja a fumei utra, az ellen sürgős beadványt kell intéznie gróf Tisza István miniszterelnöknek, mint belügyminiszterhez Budapestre. A miniszterelnök kétségtelenül igazságot fog tenni. A ki a brémai utlevelet megkapta, Oderbergen keresztül akadálytalanul utazhat Brémába és onnan 7 nap alatt kijut Amerikába. Az ügynököktől senki semmi esetre se ijedjen meg. Az ügynökök vagy megbízott senkit fel nem tartóztathat s ha valamelyik mégis megkockáztatná, azt az ügynököt nyomban fel kell jelenteni a miniszterelnöknek, még pedig a leg-
czélszerűbb, ha a kivándorló ott, ahol feltartóztatják, rögtön sürgönyplankettát kér és az ügynököt gróf Tisza István miniszterelnök budapesti címére szóló táviratban kér megbüntetni. A miniszterelnök ilyen esetben tüstént intézkedik, hogy a kivándorló szabadon utazhassék, sőt arra is kell, hogy gondja legyen hogy az ügynököt megbüntessék. A miniszterelnök az ügynököktől is megköveteli és kell, hogy megkövetelje, hogy a törvényt tiszteletben tartsák s azokat a kivándorlókat, a kiknek brémai utlevelük van, ne háborgassák. Utlevél nélkül senki se utazzék Amerikába. Már azért sem, mert hiszen utlevelet mindenki kap. *Missér F. Bremen.*

Osztálysorsjegyek elárúsítása.

Tisztelettel értesítjük a t. közönséget, hogy a XV. osztálysorsjáték első osztályu sorsjegyei kiadóhivatalunkban már kaphatók.

A dohány átlagtermésének megállapítása. Az idei szárazság folytán a dohánylevelek a szokottnál kisebbek maradtak s valószínű, hogy erre a dohánybevitelnél tekintettel lesznek. Figyelmeztetjük a dohánytermelő gazdákat, hogy a dohánybeviteli hivatalhoz beadandó mintacsomókat ne a dohány javából, de a dohány átlag leveleiből válogassák össze, hogy ezekből a dohánybeviteli hivatalok az idei átlagtermés minőségéről megbízható tudomást nyerhessenek.

Örömhír tüdőbajosoknak. Sok fáradság után a vegyi iparnak sikerült oly gyógyhatású szert találnia, melyet méltán nevezhetünk a tüdőbajok gyógyszerének, A «Sirolin» kellemes szagú és ízű szirup mely teljes ártalmatlansága mellett kiváló gyógyhatással bír. A szernek már rövid használata után szűnik a köhögés, kevesedik a köpet, mulik az éjjeli izzadás és mellfájás, javul az étvágy és a test-súly gyarapodása észlelhető.

Anyakönyvi bejegyzések.

1904. szept. 23-30 ig.

Születések:

Bori Erzsébet, Ürmös Máté, Kovács Julianna, Csorba Erzsébet, Dragon Mihály, Huszár Mihály, Turi Mihály, Szöllösi Mária, Kocsis Mihály, Jéri Mihály József, Moczár Erzsébet, Varga Rozália, Petró Julianna, Kálmán Mária, Nagystok Mária, Dányi Mihály, Rác Mária.

Eljegyzések:

Molnár Imre Sipos Máriaival, Olcsvári István Vajda Francziskával, Toth Mihály Nagy Francziskával.

Házasságkötések:

Bujáki Mátvás Kádár Máriaival.

Halálozások:

Kasztel József 10 napos veleszületett gyengeség, Surányi János 9 hó tüdőgyulladás, Torna Mária 9 hó bélhurut, Atkári József 2 év agyhártyagyulladás, Tenyeri Terézia 88 év aggkor, Káta Urbán Sándor 1 hó bélhurut, Kocsis Julianna 19 hó bélhurut, Palatinus Lajos 2 hó hörghurut, Tricskó István 76 év aggkor, Török István 29 napos bélhurut, Gerő Mária 31 év tüdőgümőkór, Kókai János 23 hó tüdőgyulladás.

Felelős szerkesztő: **Éder János.**
Társzerkesztő: **Holló Adolf.**
Kiadólap tulajdonos: **Weisz Márk.**

Kiadó lakás.

Fekete Róza Szivák-tér 11. sz. alatti házában igen csinos két szobából álló udvari lakás hozzá való konyha, kamra és padlással azonnal kiadó. Ugyanott butorozott szobák is kaphatók.

4%-os

PÉNZ

törlesztéses kölcsönök nyujtok budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre 15—16 évig terjedő időtartamra.
Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre **gyorsan és diszkrétan.**

Bank- és magánadósságok convertálása.

LANGSAMU

bankbizomány

Budapest, VI., István-tér 16.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.

Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvétetnek. (Válaszbélyeg.)

Az elismert legjobb és legkedveltebb női **szépitő-szerek**

Akácia-Crème 2 K
Poudre 1 K
Szappan 1 K

3 darab 1 dobozban 2 K 80 fill.

FŐRAKTÁR: KRIEGNER GYÖRGY „KORONA” GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST, VIII., KALVIN-TÉR.

Hirdetések felvétetnek.

Egy
jól irni és olvasni tudó fiu
tanulónak
és egy erős fiu mindeneknek
könyvnyomdájában azonnal
felvétetik.

Kiadó lakás.

Ujszászi János szarvas utcai 10. számú házában egy 3 szobából és mellékhelyiségekből álló uri lakás, külön elkerített udvarral szeptember 29-dikére is vagy október 24-dikétől kiadó.

Értekezni lehet Weisz Márk könyvkereskedésében vagy Ujszászi István takarékpénztári szolgánál.

Jorgó János

órák: gyári raktár: Wien III/4
Rennweg Nr. 75/B.

Levelezőlap elegendő hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olcsó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, rászédés teljesen kizárva.

Órajavitási műhely

Mindenemű zsebóra új rugó behelyezése 40 kft.
Minden vásárolt vagy javított óráért kezességet vállalok. Kivonat a nagy árjegyzékből;
7787. sz. legolcsóbb, legjobb strapácóra
nickel tokban 36 órai járással . . . . . frt 2.20
8039. sz. valódi ezüst páncéllánc 15 gr. „1.—
7858. sz. ezüst remontoir dupla fedelű „5.—
8989. sz. ingaóra ütőművel, 2 súlyal . . . . . „11.50
130 cm. magas . . . . . „1.20
7939. sz. jó ébresztő óra . . . . . „1.20

Szíveskedjék nevenre és házászámomra pontosan figyelni.

Ügynökök

kerestetnek, kik az újonnan kibocsátott
Erzsébet-királyné sorsjegyek
törvényesen kiállított részleteinek eladásával foglalkozni akarnak.

Magas jutalék és jutalomdíj!
Sikeres működésnél esetleg havifizetés!

Anyag miatt forduljanak
DIRNFELD TESTVÉREK bankháza BUDAPEST,
V., Fűrdő-utca 4.

Ne vegyen senki

HANESZERT,

mig

Reményi Mihály

mű-hangszerész

egujabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik

Budapestről

Király-utca 44/l. sz.

A vidéken lakó családoknak
mellőzhetetlen
a higiénikus és teljesen szagtalan
osáz. és kir. szabadalmazott
szobakloset,
mely mint elegáns bútordarab, bármilyen lakásban elhelyezhető.

Betegtoló koosik
Hyg. köpcsészek
Bidettek és irrigatorok
Mosdó- és fürdőkádak.

Képes árjegyzékét ingyen és bérmentve küld

GUTTMANN L.
closet-gyár

Budapest, IV., Városház-utca 2. szám.
(Kossuth Lajos-utca sarkán.)

BRÁZAY FÉLE
SÖSBORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löher-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecsokavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes acél ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

SCHOTTOLA ERNŐ
Budapest, VI., Andrásy-ut 2.
A közeledő szüreti időnyre ajánlok:
kétszeresen működő
BORSAJTÓKAT,
önállító szerkezetű **SZŐLÖZUZÓKAT** bogyózó-készülékkel és anélkül
borszivattyukat, amerikai gumitömítőket, bor- és mustmérőket.
szőlőszedő ollókat, szőlőtaposó zsákokat, erjesztő-tölcséreket (kotyogókat) porcellánból, üvegből, pléhből
és minden a szőlő- és pinczegazdászathoz szükséges anyagot és cikket.
Nagy képes árjegyzékem kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg.

Nyomatott Weisz Márknál, Csongrádon.